

V okviru komisije je imela sestanek tudi delovna skupina za ruralno planiranje, ki jo vodi prof. Enyedi iz Budimpešte. Tematika, ki jo je obravnavala omenjena skupina je izredno aktualna. Zato se upravičeno pričakuje, da bo na prihodnji konferenci IGU v Moskvi l. 1976 skupini priznan položaj komisije.

Naslednje zasedanje komisije za agrarno tipologijo, kot tudi delovne skupine za ruralno planiranje, bo konec septembra 1975 v Parizu.

Marijan Klemenčič

Konferenca o zaščiti Jadrana Opatija 21.—23. 11. 1974

Konferenco o zaščiti Jadrana je organiziral Jugoslovanski svet za zaščito i unapredenje čovjekove okoline in sorodne republiške ustanove Hrvatske, Slovenije in Crne gore ter Regionalni odbor za zaščito i unapredenje čovjekove okoline Istre, Hrvatskog primorja i Gorskog kotara.

Poglaviti namen konference je bil, da se oceni družbeni pomen jadranskega prostora za celo skupnost, da zbrani strokovnjaki, znanstveni in javni delavci dobijo za svoje prizadevanje na tem področju najširšo družbeno podporo in da bi se javnosti prikazana aktualna problematika onesnaževanja morja čim uspešneje razreševala. Konferenca ni bila sklicana z namenom, da bi razpravljali o zaščiti Jadrana v ožjem pomenu te besede, temveč o »okolju« kot celoti.

V uvodnem delu so prebrali vrsto referatov, ki so bili bolj splošnega značaja. Opozorili so na pomen Jadrana za Jugoslavijo (dr. Bebler) in na nujnost kompleksnega obravnavanja problemov.

Naslednja skupina referatov je obravnavala pravni vidik onesnaževanja in zaščite Jadrana, tako iz mednarodne kot iz domače zakonodaje. Sledila je vrsta referatov o poluciji morja, o zdravstvenih vidikih, estetskih problemih, prometu, industriji, nafti in odpadnih oljih, problemih in načinih čiščenja morja, o čiščenju fekalnih voda, onesnaževanju ozračja itd. Večja skupina referatov je bila iz oceanografskih in bioloških raziskovalnih institucij. Dr. Buljan je v svojem referatu govoril o Jadranskem morju in nekaterih problemih njegove organske produkcije, dr. Žavodnik o bioloških virih Jadrana, dr. Johanidesova o zastrupljenosti diatomejskih alg ob »cvetenju« morja na Jadrano poleti 1973. Inž. Ivanc iz podjetja »SMELT« v Ljubljani je v svojem referatu obravnaval problematiko trdih odpadkov v naših obalnih mestih. Podal je oceno današnjega stanja in prikazal možnosti za razreševanje tega problema. Prvič se je na takem zboru pojavilo tudi več referatov, ki so obravnavali probleme okolja iz ekonomskega vidika. V sklepnem delu konference je sledila tudi vrsta prispevkov o zaščiti — konzervaciji narave. Prof. dr. Frganović je govoril o prebivalstvu našega primorja in zaščiti pokrajine.

Med najzanimivejše prispevke je prav gotovo sodilo kratko poročilo geologa S. Grandića, vodje oddelka za geološka raziskovanja Industroprojekta iz Zagreba, ki je predstavil prve poskuse termografije morja. Zračni posnetki so bili izdelani s pomočjo posebnega scannerja v sodelovanju z Vojnogeografskim inštitutom; na posnetkih so bile izredno natančno vidne ($1/16^{\circ}\text{C}$) termične razlike v površini morja.

Od slovenskih geografov je sodeloval s poročilom samo dr. Habe s temo »Naš kras in naše morje«. Poudaril je tesno povezanost problemov v zaledju s problemi morja. Delež slovenskih geografov v tej smeri je bil doslej prav gotovo preskromen.

Eden najbolj tehtnih prispevkov na kongresu je bil referat dr. J. Stirna z naslovom »Osnovni problemi polucije odprtih voda Jadrana«, ki je slonel na konkretnih meritvah in večletnem raziskovalnem delu. Mnogi vidiki onesnaževanja so bili v tem prispevku obarvani izrazito geografsko; med najbolj zanimive je sodila prostorska analiza polutantov. Avtor je ugotovil, da so največji vir polucije Jadrana severnoitalijanska industrija. Poudaril je, da so brez sodelovanja vseh držav ob Jadranu in tudi v Sredozemlju vsi ukrepi lahko le delno uspešni.

Na konferenci je sodelovalo okrog 220 udeležencev iz naslednjih strok ali področij udejstvovanja: pravniki, biologi, geografi, kemiki, geologi, tehnologi, oblikovalci, planerji, zdravniki, pomorci itd. Le-ti so prebrali 56 referatov, iz česar lahko povzamemo, kako pestro je bilo delo konference.

Poročila so bila razdeljena na skupine. Po vsaki zaključeni skupini referatov je sledila krajša razprava, ki je bila mnogokrat zelo ostra. Organizator je že pred pričetkom konference pripravil obsežen zbornik referatov, tako da so avtorji predstavili avditoriju v glavnem povzetke referatov, prikazali diapozitive ali podali dodatna pojasnila. Konferenca je bila organizirana kot enotno zasedanje. Verjetno bi bilo bolje, če bi bila nekatera specialna vprašanja obravnavana po sekcijah.

Za razliko od drugih takih zborov je bila ta konferenca zelo dobro pripravljena, izredna raznolikost prispevkov pa je dokaj kompleksno osvetlila problematiko. Ob konferenci je bila organizirana prodaja knjig in manjša razstava plakatov na to temo.

Milan Orožen-Adamič

Prvi jugoslovansko-poljski seminar, Ohrid, 24.—29. 5. 1975

Na prvem skupnem srečanju jugoslovanskih in poljskih geografov predstavljeni referati so obravnavali zelo širok spekter prostorskih problemov podeželja. Če jih skušamo razdeliti po sorodnosti problematike, jih lahko razvrstimo na teoretične (A. Kostrowicki), metodološke (A. Marsz. J. Medved), na referate, ki so obravnavali določen podeželski problem: agrarno izrabo tal, turizem, oskrbo, naselja itd. (V. Gramatnikovski, J. Grocholska, B. Jačimović, A. Jagielski, A. Jackowski, M. Klemenčič, R. Kulikowski, M. Lutovac, M. Natek, S. Nikolić, M. Pak, M. Panov, Z. Pepeonik, A. Puška, J. Rajman, A. Stojmilov, R. Szczesny, W. Stola, V. Točkovski, W. Tyszkiewicz, M. Zagar) ter referat s planersko problematiko (S. Leszczycki). Vendar so bila pomembnejša od referatov spoznanja, dobljena v živahni diskusiji, ko so raziskovalci iz dveh socialističnih dežel primerjali svoje skušnje glede urejanja družbenih in gospodarskih problemov.

Osnovna problematika obravnave je bila posvečena načinom in rezultatom proučevanja stanja in spremembam, ki jih doživlja podeželje. Tako v časovnem, kot v problemskem oziru, je obravnavana problematika imela zaključen okvir; obravnavali so preostanke preteklosti v pokrajini (agrarna struktura, naselja itd.), pojavljanje novih prvin (turizem, infrastruktura, industrija itd.) in tiste elemente, ki imajo posebno vrednost za človekovo dejavnost v bližnji prihodnosti (npr. voda, gozdovi, zrak).

V zelo odkriti diskusiji se je izkazalo, da so številni problemi prisotni v obeh državah in da so tu in tam ključnega pomena za nadaljnji družbenogospodarski razvoj. Razlike so le v tem, da je osveščenost širšega sloja ljudi o obstoju teh problemov različna. Tako npr. je problem opuščanja izrabe zemlje pri nas v dobršni meri že prišel v zavest ljudi, medtem ko so na Poljskem le redki posamezniki spoznali problematičnost pojavljanja opuščanih kmetijskih površin. Podobno je bilo z drugimi problemi, npr. z močnim odseljevanjem s pasivnih agrarnih predelov, kar pušča za seboj — tako v Jugoslaviji kot na Poljskem — cel sklop težav: od gospodarske neizkoriščenosti prostora do socialnih vprašanj. Način reševanja omenjenih problemov pa je v marsičem različen v obeh državah.

Poleg skupnega obravnavanja posameznih problemov je imelo velik pomen spoznavanje metodologije dela (npr. tipologije kmetijstva), teoretičnih izhodišč (npr. za varstvo okolja), kot tudi konkretnih rezultatov (npr. o prostorskih učinkih turizma, oskrbe).

Pestrost pogledov na posamezne pojave v prostoru, razlike v teoretičnih, metodoloških in praktičnih dosežkih posameznih geografskih središč so omogočile medsebojno spoznavanje rezultatov dela in deloma zблиževanje pogledov, kar spodbuja k nadaljevanju podobnih srečanj.

Marijan Klemenčič